

In een zestal afleveringen heeft de heer G. BILLIET in "De Plate" een leerrijke opsomming gegeven van een aantal gebeurtenissen in verband met Oostende in de Franse Tijd. In zijn inleidende beschouwingen bij het eerste deel (p. 78/4) zegt hij dat een zekere subjectiviteit onvermijdelijk was. Inderdaad, Pasquini en Soyer, de auteurs waarop Billiet steunt, waren ook producten van hun tijd. Tot een stuk in de twintigste eeuw was het immers haast ondenkbaar dat een historicus de Franse invasies, plunderingen, opeisingen, ... niet onmiddellijk zou veroordelen. Sinds de opkomst van de romantiek konden alleen nog "landverraders" met het Franse bewind meegewerkt hebben. Door het verruimen van zijn gezichtsveld heeft de historicus, vooral in de laatste decennia, niet alleen ontdekt dat de trouw aan een regime (of het ontbreken ervan) zeker tot het einde van de achttiende eeuw niet gebonden was aan een volk of een territorium. Het Oostenrijks bestuur, en voorheen het Spaanse, werd dan ook niet als "bezetting" aangevoeld. Er bestonden geen principiële bezwaren tegen medewerking met de vreemde vorst. De historicus zag bovendien dat niet enkel politieke argumenten beslissend zijn voor een stellingname; ook financiële, economische, sociale, culturele, psychologische, ... motieven spelen mee. Vandaar dat in de laatste jaren een veel genuanceerder beeld over die Franse tijd gegroeid is. Vandaar ook dat, ondanks de ontzaglijke stapel literatuur, het werk voor de historicus nog lang niet af is. En ondertussen evolueren de opvattingen steeds verder.

Om nu concreet in te haken op Oostende in de Franse tijd, sluiten we aan bij de eerste algemene verkiezingen van maart-april 1797. Hoewel de Zuidelijke Nederlanden sinds 1 oktober 1795 aangehecht waren, werden in het voorjaar van 1796 in onze departementen geen verkiezingen gehouden. Alle functionarissen werden voorlopig benoemd. De verkiezingsoperaties, die volgens een getrappt cijsstelsel, plaatsgrepen tussen 22 maart en 11 april 1797, hadden voor het Leiedepartement tot resultaat dat Beyts (Brugge), Ricourt (Koekelare) en Devroe (Ieper) tot leden van de Raad der Vijfhonderd verkozen werden. De eerstgenoemde, wiens loopbaan vrij goed gekend is (1), pleitte op 15 juni 1797 voor de uitbreiding van de speciale douaneregelingen inzake doorvoerhandel, tot de aangehechte departementen (2). Als gevolg van de revolutie, en de eropvolgende oorlogen, had de omvangrijke internationale handel tussen Zuid- en Noord-West-Europa zich naar een route via Frankfurt verlegd. In de hoop deze terug via de Franse (kortere) weg te laten verlopen, vaardigde het Directoire een wetgeving inzake doorvoerhandel uit, speciaal voor de departementen van de Maas, de Moezel, de Boven- en Nederrijn (Oost-Frankrijk). Ten gevolge van de tussenkomst van Beyts werden ook de Zuidnederlandse handelssteden daarin betrokken. Verheugd om deze toename van hun economische activiteit stuurden de Oostendse reders een brief naar Parijs, die door Beyts op 11 februari 1798 in de Raad der Vijfhonderd werd voorgelezen. Daarin stelden ze al hun gebouwen en entrepôts ter beschikking van de regering en schonken ze bovendien nog 12.000 fl. aan de staatskas (3). Het hoeft geen betoog dat deze brief in Parijs instemmend onthaald werd. Dat een dergelijk gebaar mogelijk was in een periode, waarin geestelijken hun klooster moesten verlaten, hun gronden genationaliseerd en verkocht werden en een begin werd gemaakt met de conscriptie, wijst er op dat de stemming tegenover het Frans regime bij de diverse bevolkingsgroepen erg verschillend kon zijn en veranderlijk, onder invloed van concrete maatregelen.

Luc FRANCOIS

- (1) L. François : Frans Beyts (Brugge, 17 mei 1763. Brussel, 15 februari 1832), Handelingen van het Genootschap "Société d'Emulation" te Brugge, 1974, CXI, pp. 32-55.
- (2) J.-F. Beyts, Opinion sur le rapport fait par Malès concernant le transit des marchandises de l'étranger à l'étranger. Séance du 27 prairial V, Paris, Impr. Nationale, 1797, 7 pp.
- (3) Révolution française ou analyse complète et impartiale du Moniteur, Paris, s.d. III, p. 628.